

Kliimaministri 22.11.2023. a käskkirja nr 483
„Toetuse andmise tingimuste kehtestamine taaste- ja vastupidavuskava reformi 8.1
„Taastuenergia kasutuselevõtu kiirendamine“ elluviimiseks“ muutmise
eelnõu seletuskiri

I Sissejuhatus

Eelnõu on koostatud Eesti taaste- ja vastupidavuskava¹ (edaspidi *RRF*) reformi 8.1 „Taastuenergia kasutuselevõtu kiirendamine“ elluviimiseks. Reformi eesmärk on hõlbustada taastuvate energiaallikate, eelkõige tuuleenergia kasutuselevõttu.

RRF näeb reformi 8.1 elluviimiseks ette järgmised tegevused:

1. Tuuleparkide ehitamise kiirendamine, et aastaks 2030 oleks võimalik toota Eestis 100% kogu elektritarbimisest taastuvatest energiaallikatest:
 - 1.1. Prioriteetsete arenduspiirkondade kaardistamine (uute arendusprojektide kiirendamiseks).
 - 1.2. Strateegilise hindamise ja keskkonnamõjude optimeerimine.
 - 1.3. Lubade väljastamise protsessi optimeerimine.
 - 1.4. Maatoimingute optimeerimine.
 - 1.5. Õigustoimingute optimeerimine.
2. KOV võimestamine roheliste investeeringute tegemisel.
3. Ärisectori võimestamine roheinvesteeringute tegemisel.
4. Teavitustegevused.

Lisaks on RePowerEU eesmärk tõhustada valitsusasutuste koostööd.

Reformi elluviimiseks on Vabariigi Valitsus 28.09.2023. a protokollilise otsusega nr 50-12² määranud reformi 8.1 elluvijaks Kliimaministeeriumi (edaspidi *KLIM*) ja tegevuste elluviimisele kaasatud partneriteks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (edaspidi *MKM*), Riigikantselei, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi, Keskkonnaameti, Keskkonnaagentuuri, Maa-ameti ning Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti (edaspidi *TTJA*).

Vastavalt Vabariigi Valitsuse seaduse § 105²⁰ lõikele 1 korratakse Maa-amet alates 2025. aasta 1. jaanuarist ümber Maa- ja Ruumiametiks (edaspidi *MaRu*). Sellega muutub ka taaste- ja vastupidavuskava reformi 8.1 partnerite loetelu. Enamike seniste Maa-ameti tegevustega jätkab MaRu. Lisaks liigub Kliimaministeeriumist MaRusse ehitisregistri arendamise rakenduslike ülesannetega seotud tööjõukulu. Maardlate ja maavaradega seonduvad teemad liiguvad Eesti Geoloogiateenistusse (edaspidi *EGT*).

Riigisisene ülesannete jaotus reformi elluviimiseks on kehtestatud kliimaministri 22.11.2023. a käskkirjas nr 483 (edaspidi *RePowerEU käskkiri*). Käskkirjas nimetatud tegevusi, tulemusi ja eelarve jaotust muudeti kliimaministri 03.10.2024 käskkirjaga nr 376.

¹ [05.10.2021 heaks kiidetud ja 16.06.2023 uuendatud Eesti taaste- ja vastupidavuskava.](#)

² [Taaste- ja vastupidavuskava reformi 8.1 "Taastuenergia kasutuselevõtu kiirendamine" elluviimine](#)

Eelnõuga sätestatakse lõpptähtaeg Maa-ameti tegevuste toetamisele, lisatakse alates 01.01.2025 toetatavate tegevustena MaRu ning EGT tegevused, samuti tehakse eelnevaga seotud muudatused projekti tegevustes ja eelarves.

Eelnõu ja seletuskirja koostas KLIM energeetikaosakonna rohepöörde projektijuht Sille Uusna-Rannap (sille.uusna-rannap@kliimaministerium.ee, tel 625 4443). Eelnõu juriidilise ekspertiisi tegi KLIM õigusosakonna õigusnõunik Anna-Liisa Kotsjuba (anna-liisa.kotsjuba@kliimaministerium.ee, tel 625 8998).

II Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõuga muudetakse käskkirja lisa 2, milles on toetatavad tegevused, nende tulemused ja toetatavate tegevuste eelarve jagunemine asutuste vahel. Et muudatused on jaotunud mitmete sätete vahel, kehtestatakse õigusselguse huvides käskkirja lisa 2 koos muudatustega uues sõnastuses.

1. Kliimaministeriumi toetatavate tegevuste, tulemuste ja eelarve muudatused

Vastavalt Vabariigi Valitsuse seaduse § 105²⁰ lõikele 2 antakse alates 01.01.2025 KLIMilt MaRule üle õigusaktides sätestatud ehtisregistriga (edaspidi *EHR*) seotud rakenduslike ülesannete täitmine. Sellega seoses liigub MaRusse kahe täistööajaga ametikoha RePowerEU projektist rahastatud töajookulu perioodiks 01.01.2025-31.03.2026 – EHR projektijuht ja klienditugi.

Sellega seoses väheneb KLIMile projektist arvestatud töajookulude eelarve. Muudatuse kohaselt on KLIM kogueelarve projektist 10 695 719 eurot³. KLIM töajookulud vähenesid EHR kahe FTE liikumise tõttu. Maa-amet kasutas vähem töajookulusid, kui prognoositud, seetõttu suurendati 157 000 euro võrra prioriteetsete arendusalade jätkutegevuse eelarvet ja KLIM kogueelarve muutus ca 4000 euro võrra.

KLIM eelarve arvestuslik jaotus	Algne	Pärast 03.10.2024 muudatusi	Pärast eelnõu muudatusi
Töajookulud, sh 15% üldkulu	2 298 060	2 683 166	2 521 930
KMH/KSH juhtekspertide täienduskoolitus	80 000	80 000	80 000
KMH võrdlev analüüs ja juhendmaterjal	0	60 000	60 000
KMH eelhindangu künniste analüüs	0	30 000	30 000
Elektrihinna prognooside koostamine	0	175 000	175 000
Meretuuleparkide kasutuselevõttuga seonduvad mõjuanalüüsid	0	500 000	500 000
EHR arendus ühendloa ja KMH protsessi menetlemise võimaldamiseks	861 250	861 250	861 250
EHR arendus taastuvenergia direktiivi muudatuste võimaldamiseks	0	300 000	300 000
Tuulikutasu ja lubade menetlemisega seotud IT arendus (KOTKAS)	110 000	110 000	110 000

³ Seejuures on KLIM eelarvesse lisatud 1 euro, mis tegevuste kulude liitmisel ümardamise tõttu projekti kogueelarvest katmata jääb.

KOTKA arendus taastuenergia direktiivi muudatuste võimaldamiseks	0	100 000	100 000
Sektorite ja tehnoloogiate teekaardid	0	500 000	500 000
KOV juhtide õppereisid tuuleparkidesse	0	50 000	50 000
Kommunikatsioon	329 634	329 634	329 634
Prioriteetsete alade jätkutegevused	7 841 839	4 937 899	5 077 905
Kokku	11 570 783	10 699 388	10 695 719

2. Maa-ameti toetatavate tegevuste, tulemuste ja eelarve muudatused

Muudatuse kohaselt toetatakse Maa-ameti tegevusi kuni 31.12.2024. Maa-ameti eelarvena nähakse käskkirja lisa 2 punktis 4.3. ette üksnes Maa-ametile perioodiks 2023-2024 ettenähtud 11 ametikoha personalikulu 721 231 eurot. Nende ametikohtade personalikulu perioodiks 01.01.2025-31.03.2026 nähakse ette MaRu eelarves.

Maa-ametil on pooleli mitmed hankelepingute täitmised. Maa-amet on tehtud hankelepingute raames teinud väljamakseid järgmiselt: aerokaamera ja laserskänneri hankes on eelarves ette nähtud 3 000 000 eurost välja makstud 2 516 900 eurot. ESTPOS hankes on 2 038 231 eurost välja makstud 1 253 466 eurot.

Maa-ameti tegevusi ja eelarvet 03.10.2024 käskkirja muudatustega ei muudetud.

Maa-ameti eelarve arvestuslik jaotus	Algne	Pärast eelnõu muudatusi
Tööjõukulud, sh 15% üldkulu	1 518 066	519 087
Maatoimingud	372 800	0
Aerokaamera ja laserskänner	3 000 000	2 516 900
ESTPOS	2 038 231	1 253 466
Kokku	6 929 097	4 289 453

3. Maa- ja Ruumiameti toetatavad tegevused, tulemused ja eelarve

Muudatusega lisatakse projekti partnerina MaRu, kelle tegevusi toetatakse alates 01.01.2025.

MaRu toetatavate tegevustena nähakse käskkirjas ette seni Maa-ameti tegevustena nimetatud taastuenergia projektide menetluses ajakohaste ruumiandmete tagamiseks seadmete hankimine ja uuendamine – eelnõus tegevus 7.1.1., taastuenergiat puudutavate ruumiandmete ajakohastamine ja toimekindluse suurendamine – eelnõus tegevus 7.1.2., maatoimingute ettevalmistamine tuuleenergia prioriteetsete arendusalade kasutuselevõtuks – eelnõus tegevus 7.1.3. Nende tegevuste sisu ei muudeta. Tegevustes ettenähtud tööjõukulu arvestuses on aluseks võetud Maa-ametis nende tegevuste täitmiseks loodud 11 ametikoha kulu perioodiks 01.01.2025-31.03.2026.

Lisaks nähakse MaRu eelarves ette viie hanke: ESTPOS uuendamine (seadmed ja tarkvara), laserskänner, aerokaamera, seadmetega seonduva lennuki ümberehituse hankimine majanduskulu, mida Maa-amet ei olnud 2024. aasta lõpu seisuga veel välja maksnud. Aerokaamera ja laserskänneri kulud osutusid esialgu projektis kavandatud suuremaks ja ESTPOS tugijaamade hanke kulud väiksemaks. Kuivõrd mõlemad olid projektis ette nähtud

majanduskuluna, tegi Maa-amet elluviija nõusolekul vajalikud ümbertõstmised. Nimetatud kolme hanke eelarve jaguneb järgmiselt:

	Eelarve projektis kokku	Maa-amet (kuni 31.12.2024)	MaRu (alates 01.01.2025)
Aerokaamera ja laserskänner	3 000 000	2 516 900	1 040 477
ESTPOS	2 038 231	1 253 466	227 388

MaRule antakse ka ülesanne tagada taastuenergia menetluste kiirendamiseks ehitisregistri arendamise rakenduslike tegevustena projektijuhtimine ja klienditugi – eelnõus tegevus 7.1.4. ja antakse nende tegevuste jaoks kahe ametikoha tööjõukulu perioodiks 01.01.2025-31.03.2026. Tegevus oli varem kajastatud KLIM tegevuses 1.1.7, mis nägi ette tervikülesandena EHRI ja KOTKA arendamise, aga ei eristanud seni EHRI arendamise korralduslike tegevusi. MaRusse liigub EHRI arendusest üksnes korralduslike ülesannete täitmine, st viidatud kahe ametikoha kulu – EHRI projektijuht ja klienditugi. Ülejäänud EHRI arenduseks vajalik eelarve jääb endiselt KLIMi.

MaRu toetatavate tegevuste eelarve on 2 598 433 eurot.

MaRu eelarve arvestuslik jaotus	Algne	Pärast eelnõu muudatusi
Tööjõukulud, sh 15% üldkulu	0	957 768
Maatoimingud	0	372 800
Aerokaamera ja laserskänner	0	1 040 477
ESTPOS	0	227 388
Kokku	0	2 598 433

4. Eesti Geoloogiateenistuse toetatavad tegevused, tulemused ja eelarve

Muudatusega lisatakse projekti EGT, kelle tegevusi toetatakse alates 01.01.2025.

EGT tegevustena nähakse ette seni Maa-ameti tegevusena olnud maardlaaladel taastuenergia rajatiste rajamiseks kooskõlastuste andmine. Maa-ametile oli ülesande täitmiseks ette nähtud ühe täistööajaga töökoha tööjõukulu, EGTs nähakse ülesande täitmiseks ette veel ühe täiendava töökoha kulu, seega kokku kahe täistööajaga töökoha tööjõukulu. Täiendava tööjõu vajadus on EGT hinnangul vajalik taastuenergia menetluste protsessi ja töövoogude analüüsimiseks ja optimeerimiseks ning maavarade registri ärianalüüsi vajaliku sisendi andmiseks. Oluline on koguda tagasisidet ja kaardistada taastuenergia menetluste klientide ootused, mis on üheks sisendiks maavarade registri ärianalüüsi koostamiseks. EGT eelarves nähakse ette selle ametikoha tööjõukulu perioodiks 01.01.2025-31.03.2026.

Uue ülesandena lisatakse käskkirja maavarade registri arenduse ettevalmistamine. Tehnoloogiliselt vananenud maavarade register ning sealne andmete kvaliteet teevad menetlused aeganõudvaks. Arenduse abil oleks võimalik protsessi muuta, automatiseerida ja kiirendada. Arendus on plaanis läbi viia mitmes etapis.

1. Ärianalüüs - eeldatav maht u 100 000 €, valmimise aeg I kvartal 2026. Töö tellitakse hankega. Hankega saab alustada kohe 2025.a. alguses ning eeldatavalt on hange läbi viidud

I kvartali jooksul. Ärianalüüsi käigus analüüsitakse kõiki registriga seonduvaid töövooge ja protsesse. Nii on võimalik juba analüüsi käigus tuvastada muudatused, mida on võimalik teha ilma suuremaid kulusid või ümberkorraldusi tegemata ja mis võiksid muuta maardlaaladel taastuenergia rajatiste menetlusi kiiremaks ja tõhusamaks ka enne andmekogu arendust.

2. Andmekogu arendus - eelarve maht ja ajakava sõltuvad ärianalüüsi tulemustest. See töö jääb RRF-i abikõlblikkuse perioodist välja.

Eelarves arvestatakse maavarade registri arenduseks majanduskuluga 100 000 eurot.

EGT eelarve arvestuslik jaotus	Algne	Pärast eelnõu muudatusi
Tööjõukulud, sh 15% üldkulu	0	144 879
Maavarade registri arendus	0	100 000
Kokku	0	244 879

Projekti eelarve arvestuslik jaotus pärast muudatusi	
KLIM	10 695 719
Keskkonnaagentuur	3 066 811
Keskkonnaamet	4 369 279
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	477 382
Maa-amet (kuni 31.12.2024)	4 289 453
MaRu (alates 01.01.2025)	2 598 433
Eesti Geoloogiateenistus (alates 01.01.2025)	244 879
Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet	1 096 688
Kokku	26 838 646

III Eelnõu kooskõlastamine

Käskkirja eelnõu kooskõlastatakse Rahandusministeeriumi, Riigi Tugiteenuste Keskuse, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Keskkonnaagentuuri, Keskkonnaameti, Maa-ameti, Eesti Geoloogiateenistuse ning Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametiga.